

Saimaannorpan suojelutyöryhmä 2012

HUONEENTAULU

Kunnioita suojelutyöryhmälle annettua toimeksiantoa, tavoitteita ja päämääriä.

Pyri edistämään seuranta- ja asiantuntijaryhmän vuorovaikutusta.

Päätöksenteon tulee perustua riittävään ja monipuoliseen tietopohjaan.
Tiedon tuottaminen, hyödyntäminen ja jakaminen on kaikkien jäsenten asia.

Informoi merkittävistä oman taustaryhmän tiedotteista työryhmien jäseniä.

Kunnioita tutkittua tietoa.

Ylläpidä keskusteluyhteyttä ja tiedonvaihtoa myös kokousten välillä.

Noudata yhteisesti sovittuja päätöksenteon käytäntöjä.

Kunnioita muiden jäsenten mielipiteitä, arvoja, taustoja ja näkökulmia.

Luo tilaa kaikille osallistua.

Kohtele kaikkia jäseniä tasa-arvoisesti.

Tutustu ja muodosta luottamusta muihin jäseniin.

Kuuntele muita jäseniä ja kysy, jos jokin on epäselvää.

Saimaannorpan suojelutyöryhmä 2012

Toimintaohje

Saimaannorpan suojelutyöryhmä 2012 kehitti 29.11.2023 järjestetyssä kokouksessa pelisääntöjä, joiden tehtävänä on luoda perustukset ryhmän tavoitteelliselle ja rakentavalle toiminnalle. Suurin osa kirjauksista koski vuorovaikutusta ja käyttäytymistä ryhmässä. Kokouksessa tehdyt kirjaukset toimivat pohjana tämän toimintaohjeen rakentamisessa. Tekstissä on esitetty kyseisessä kokouksessa esille tulleita kehittämis ehdotuksia. Lisäksi on laadittu 'Huoneentaulu', johon on koottu työryhmän keskeiset toimintatavat. Näitä toimintaohjeita täydennetään ja päivitetään tarpeen mukaan.

Ryhmän tehtävä ja toimeksianto

Ympäristöministeriön asettamiskirje 3.9.2012 (YM 011:00/2012) määrittelee suojelutyöryhmän tehtävät. Keskeisiä tehtäviä ovat saimaannorpan suojelun strategian ja toimenpidesuunnitelman toteutumisen seuranta ja toimeenpanon edistäminen sekä vaikuttavuuden seuranta. Työryhmä jakautuu seurantaryhmään ja asiantuntijaryhmään.

Suojelutyöryhmän toimikausi on viisivuotinen (ns. strategiakausi), jona aikana se valmistelee ehdotuksensa suojelun strategian ja toimenpidesuunnitelman muutostarpeista.

Seurantaryhmän ja asiantuntijaryhmän tulee tehdä tiivistä yhteistyötä maa- ja metsätalousministeriön asettaman Saimaannorppa ja kalastus -seurantaryhmän kanssa sen tehdessä esityksiä kalastussäädöksistä ja kalastuksen rajoitussopimuksista ja muista toimeksiantonsa mukaisista toimenpiteistä.

Seurantaryhmän ja asiantuntijaryhmän kokoonpano ja valmiit asiakirjat säilytetään valtioneuvoston hankesivuilla ([Saimaannorpan suojelun strategian ja toimenpidesuunnitelman 2022 toimeenpano](#)).

Strategia ja toimenpidesuunnitelma on tarkoitettu ohjeelliseksi suojelutoimien toteuttamisessa. Se ohjaa erityisesti viranomaisten toimintaa, mutta koska suunnitelma on valmisteltu laajassa yhteistyössä, on toivottavaa, että kaikki tahot edistäisivät saimaannorpan suojelua sen mukaisesti.

Saimaannorppakannan kasvun edellytysten turvaaminen sisältyy myös pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelmaan (2023–2027).

Jäsenyys työryhmässä

Ympäristöministeriö nimittää seurantaryhmän ja asiantuntijaryhmän puheenjohtajat sekä sihteerit. Työryhmiin kutsutut sidosryhmät esittävät omat jäsenensä, jotka ympäristöministeriö hyväksyy.

Seurantaryhmän ja asiantuntijaryhmän jäsenkoonpanon tulee sisältää olennaiset sidosryhmätahot ryhmien mandaatin mukaisesti. Jokaista sidosryhmätahoa edustaa varsinainen jäsen ja hänelle mahdollisesti nimetty henkilökohtainen varajäsen. Ryhmän jäsenet luetellaan ympäristöministeriön ylläpitämällä hankesivulla.

Jäsenmuutokset todetaan kunkin strategiakauden aikana seurantaryhmän kokouksissa.

Työryhmän kokouksiin osallistuvat pääsääntöisesti vain varsinaiset jäsenet. Jäsenen tehtävänä on pitää oma varajäsenensä ajan tasalla strategiatyön edistymisestä. Varajäsen osallistuu kokoukseen, kun varsinainen jäsen on estynyt osallistumaan. Poikkeuksena Suojelutyöryhmän sihteerin varajäsen, joka voi osallistua sihteerin avustajana kaikkiin kokouksiin.

Työryhmän jäsenten tehtävänä on jakaa tietoa omalle taustaryhmälleen suojelustrategian ja toimenpidesuunnitelman toteutumisesta, seurannasta ja vaikuttavuudesta.

Toimenpidesuunnitelmassa kunkin toimenpiteen osalta pääasiallisiksi vastuutahoiksi merkittyjen toimijoiden edustajat raportoivat toimenpiteiden edistymisestä asiantuntijaryhmän kokouksissa.

Seurantaryhmän kokouksissa on vakiopuheenvuoro, jossa asiantuntijaryhmän edustaja raportoi strategisten tavoitteiden ja toimenpiteiden edistymistä.

Seuranta- ja asiantuntijaryhmän työnjako

Seurantaryhmän tehtävänä on seurata ja edistää Saimaannorpan suojelun strategian ja toimenpidesuunnitelman tavoitteiden toteutumista ja vaikuttavuutta, kehittää tämän perusteella saimaannorpan suojelua sekä arvioida toimenpidesuunnitelman uusimistarvetta.

Seurantaryhmä voi tehdä viranomaisille esityksiä tavoitteiden toteuttamiseen tarvittavista toimenpiteistä.

Seurantaryhmän jäsenet voivat tehdä toimenpiteisiin liittyviä esityksiä seurantaryhmän kokouksen asialistalle (viimeistään kuukautta ennen kokousta). Niitä käsitellään kokouksessa ja toimitetaan asiantuntijaryhmän tietoon.

Asiantuntijaryhmän tehtävänä on valmistella seurantaryhmälle selvitykset toimenpidesuunnitelman tavoitteiden toteutumisesta ja tehdä esitykset toimenpiteiden tehostamisesta ja kehittämisestä.

Ryhmät voivat tarvittaessa perustaa alatyöryhmiä erityiskysymysten selvittämiseksi ja kuulla ulkopuolisia asiantuntijoita. Alatyöryhmien perustamisesta päättää osaltaan seurantaryhmä ja asiantuntijaryhmä ja sen organisoinnista vastaavat seurantaryhmän puheenjohtaja ja sihteeri yhteistyössä asiantuntijaryhmän kanssa.

Suojelutyöryhmän sekä maa- ja metsätalousministeriön Saimaannorppa ja kalastus -työryhmän yhteistyö

Saimaannorppa on erittäin uhanalainen laji ja rauhoitettu luonnonsuojelulain nojalla. Saimaannorpan suojelusta vastaa ympäristöministeriö.

ELY-keskukset toteuttavat osaltaan saimaannorpan suojelutyötä mm. perustamalla luonnonsuojelualueita, osallistumalla rantarantarakentamista koskeviin suunnitteluprosesseihin, seuraamalla Saimaan vedenpinnan vaihteluita ja toteuttamalla juoksutuksia sekä neuvottelemalla verkkokalastusrajoitussopimuksista.

Metsähallitus vastaa kannanseurannasta lajin esiintymisalueella ja suojelutoimenpiteistä valtion alueilla.

Maa- ja metsätalousministeriö vastaa valtioneuvoston ohjesäännön mukaan kalataloudesta ja siten kalastusrajoitusten valmistelusta. Kalastusrajoituksista päättää valtioneuvosto. Toimenpidesuunnitelmaan sisältyvät kalanpyydyksuolleisuuden vähentämistä koskevat toimenpide-esitykset perustuvat maa- ja metsätalousministeriön Saimaannorppa ja kalastus -työryhmän raporttiin. Kyseinen maa- ja metsätalousministeriön alainen työryhmä ei toimi jatkuvasti, vaan nimitetään joka kerta uudelleen viiden vuoden välien tapahtuvaa kalastusrajoitusasetuksen valmistelemista varten. Sen tehtävänä on arvioida saimaannorpan suojelemiseksi asetettujen kalastusrajoittamistoimenpiteiden riittävyttä ja vaikutuksia sekä laatia ehdotuksia kalastussäännösten kehittämiseksi. Ehdotusten lähtökohtana on turvata saimaannorppakannan kasvu.

Suojelutyöryhmän jäseninä toimivat maa- ja metsätalousministeriön edustajat nostavat ryhmän työskentelyssä esille Saimaannorppa ja kalastus -työryhmän tietotarpeita.

Toimenpiteiden toteutumisen seurantatyö tehdään Saimaannorpan suojelutyöryhmässä ja hyödynnetään Saimaannorppa ja kalastus -työryhmässä, kun kalastusrajoitusasetuksen valmistelu kulloinkin alkaa. Saimaannorppa ja kalastus -työryhmä käyttää omassa työssään lähtökohtana Saimaannorpan suojelun strategiaan ja toimenpidesuunnitelmaan kirjattuja tavoitteita.

Ryhmän päätöksenteko

Suojelutyöryhmän esityksen suojelustrategiaksi ja toimenpidesuunnitelmaksi hyväksyy viimekädessä ympäristöministeri.

Seurantaryhmä päättää ympäristöministeriölle esitettävän lopullisen Strategian ja toimenpidesuunnitelman sisällöstä.

Päätöksiä ei tehdä äänestämällä, vaan pyritään yhteisymmärrykseen.

Jos Strategiaan ja toimenpidesuunnitelmaan tehdään kirjauksia, jotka ovat ristiriidassa esim. tutkimushankkeissa saatujen tulosten kanssa, on kirjausten perustelut kirjoitettava auki.

Kokoukset ja työskentelyn järjestelyt

Työryhmän strategiakaudelle laaditaan vuosisuunnitelma ("vuosikello"), johon sisältyvät mm. kokousten ajankohdat ja tärkeimmät käsiteltävät asiat.

Seuranta- ja asiantuntijaryhmän kokouksia järjestetään lähtökohtaisesti kaksi kertaa vuodessa. Niitä voidaan kuitenkin järjestää tarpeen mukaan myös useammin.

Syksyllä Seurantaryhmän kokoukset järjestetään lähikokouksina Savonlinnassa, jonne ei järjestetä etäyhteyshmahdollisuutta, poikkeuksena vierailevat esitelmöitsijät. Talvella kokoukset järjestetään etäkokouksina.

Asiantuntijaryhmän kokoukset järjestetään pääsääntöisesti etäyhteydellä

Asiantuntijaryhmän jäsenet ovat tervetulleita osallistumaan seurantaryhmän kokouksiin, joihin hekin saavat kutsun.

Pienryhmäkeskusteluja ja alatyöryhmien kokouksia on mahdollista järjestää myös etänä.

Järjestetään koko Suojelutyöryhmän kokouksia (seuranta- ja asiantuntijaryhmän yhteiskokouksia) ainakin Strategian ja toimenpidesuunnitelman päivittämisen loppuvaiheessa, tarvittaessa myös aiemmin.

Kokouksissa käsitellään pääasiassa Strategian ja toimenpiteiden toteutumista sekä keskustellaan niiden päivittämistarpeista. Keskusteluun voidaan ottaa myös yksittäisiä tärkeitä katsottavia asioita.

Työryhmien jäsenet voivat ehdottaa sihteereille aiheita, joita he haluavat käsiteltävän joko kokouksessa tai etäyhteydellä järjestettävässä infossa.

Kokousten päätteeksi sovitaan seuraavan kokouksen ajankohta. Mikäli ajankohtaa on myöhemmin jostain syystä tarpeen muuttaa, ilmoitetaan siitä jäsenille hyvissä ajoin.

Seuranta- ja asiantuntijaryhmien kokouksista laaditaan muistiot, jotka sihteeri lähettää jäsenille noin viikon kuluessa kommentoitavaksi. Kommentointiaika on 2 viikkoa. Sen jälkeen sihteeri laatii lopullisen muiston, joka tallennetaan valtioneuvoston verkkosivuilla olevalle hankesivulle.

Toiminta ryhmässä

Ryhmän jäsenet sitoutuvat rakentamaan ja ratkaisuhakuiseen työskentelyyn sekä kunnioittamaan vuorovaikutukseen. Pelisääntöjen liitteeksi on laadittu ryhmän jäsenille "Huoneen-taulu", jossa nämä periaatteet on listattu.

Ryhmän kokouksissa varataan riittävästi aikaa asioiden läpikäyntiin. Siitä syystä kulloinkin käsiteltävänä olevien asioiden määrä ei voi olla liian suuri. Kokousten aikataulujen valmistelussa erotellaan keskeiset keskustelua vaativat asiat ja tiedotusluontoiset asiakohdat.

Jotta keskustelulle jää aikaa, pidetään puheenvuorot lyhyinä. Näkemykset esitetään selkeästi, rakentavasti ja perustellen.

Tiedon tuotanto ja jakaminen

Ryhmän jäsenet sitoutuvat tietopohjaiseen valmisteluun ja päätöksentekoon, joka pohjautuu parhaaseen saatavilla olevaan tietoon. Laadukas ja ajantasainen tietopohja on ryhmän työskentelyn olennainen edellytys. Tutkittua tietoa hyödynnetään aina, kun se on mahdollista.

Tiedon aukkopaikkoja ja epävarmuuksia sekä tietopohjan mahdollisia muutoksia (esim. uuden tutkimustiedon valossa) käsitellään avoimesti. Tietopohjan puutteita paikataan mahdollisimman tehokkaasti.

Strategian ja toimenpiteiden toteutumisen seurantaan varten tarvittavaa tietoa jaetaan tarpeen mukaan etäyhteydellä järjestettävissä infoissa (esim. Teams) ja lähettämällä erilaista materiaalia sähköpostitse (julkaisut, raportit). Säännöllisesti järjestettävät infotilaisuudet merkitään myös Suojelutyöryhmän vuosisuunnitelmaan ("vuosikello").

Viestintä

Viestintävastuu työryhmien ulkopuolelle on ensisijaisesti Suojelutyöryhmän puheenjohtajalla ja sihteerillä. Puheenjohtaja ja sihteeri varmistavat, että ryhmä saa etukäteen tiedon tulevasta viestintätapahtumasta. Tarvittaessa on varmistettava ryhmän jäsenten hyväksyntä Suojelutyöryhmän työtä koskevasta viestinnästä ja sen sisällöistä.

Ympäristöministeriö vastaa tiedotuksesta omalta osaltaan, kun päivitetty Saimaannorpan suojelun strategia ja toimenpidesuunnitelma luovutetaan ympäristöministerille. Samalla työryhmän jäsenet tiedottavat tästä omille taustaryhmilleen.